

OCZEKIWANIA STUDENTÓW UCZELNI KIELECKICH WOBEC POTENCJALNYCH PRACODAWCÓW

Magdalena Piłat-Borcuch¹
Artur Borcuch²

^{1,2}Dr, Instytut Zarządzania, Wydział Prawa, Administracji i Zarządzania, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach.

ARTICLE INFO.

Słowa kluczowe:

studenci, pracodawcy, Kielce.

Streszczenie

Głównym celem niniejszego opracowania jest diagnoza kompetencji i oczekiwań (wobec przyszłych pracodawców) studentów uczelni kieleckich.

<http://www.gospodarkainnowacje.pl/> © 2018 LWAB.

1. Wprowadzenie

Próba znalezienia odpowiedzi na pytanie dotyczące oczekiwań studentów (przyszłych pracowników) wobec swoich przyszłych pracodawców, wydaje się istotne dla obu stron. Skłania do tego zarówno wysoka stopa bezrobocia wśród absolwentów uczelni, jak i niedobory odpowiedniej kadry – co z kolei podkreślają pracodawcy. Warto zatem podejmować próby łączenia interesów obu stron, co będzie korzyścią nie tylko dla danych podmiotów, lecz przyczyni się do rozwoju województwa świętokrzyskiego.

Głównym celem niniejszego opracowania jest diagnoza kompetencji i oczekiwań (wobec przyszłych pracodawców) studentów uczelni kieleckich.

2. Metodologia badań

Przedmiotem badania są umiejętności, które badani studenci kieleckich uczelni deklarują, że mogą zaoferować potencjalnym pracodawcom, oraz oczekiwania tych studentów względem potencjalnych pracodawców.

W związku z obranym przedmiotem badania, jego celem jest ustalenie stosunku badanych do oferowanych przez siebie umiejętności praktycznych oraz do oczekiwań zawodowych względem potencjalnych pracodawców.

Określenie przedmiotu i celu badań pozwala na sformułowanie pytań badawczych. Nawiązując do przedstawionego przedmiotu i celu badania, problemem głównym badania jest:

Jakie umiejętności praktyczne mogą zaoferować studenci uczelni kieleckich i jakie są ich oczekiwania zawodowe względem potencjalnych pracodawców.

W odniesieniu do problemu zasadniczego wyłoniono następujące problemy szczegółowe:

- [P1] Jakie oczekiwania zawodowe mają studenci uczelni kieleckich względem potencjalnych pracodawców?

- [P2] Jakie umiejętności praktyczne mogą zaoferować studenci uczelni kieleckich potencjalnym pracodawcom?
- [P3] Czy studenci uczelni kieleckich planują po studiach szukać pracy w Kielcach?
- [P4] W jakich podmiotach (w instytucjach publicznych czy w firmach prywatnych) studenci kieleckich uczelni chcieliby pracować po zakończeniu studiów?

Tak więc w odniesieniu do sformułowanych problemów badawczych przyjęto następujące hipotezy badawcze:

- [H1] Najbardziej cenionymi umiejętnościami praktycznymi jakie mogą zaoferować studenci uczelni kieleckich potencjalnym pracodawcom są umiejętności z grupy MIĘKKIE czyli: komunikatywność, umiejętność pracy w zespole itd.
- [H2] Studenci uczelni kieleckich za najbardziej cenione oczekiwania zawodowe względem potencjalnych pracodawców uznają oczekiwania z grupy INNOWACYJNOŚĆ, tj.: oferować ciekawy zakres obowiązków, zapewniać dostęp do najnowszych technologii.

Odnosząc się do metod badawczych, prowadząc badania posłużymy się metodą sondażu diagnostycznego.

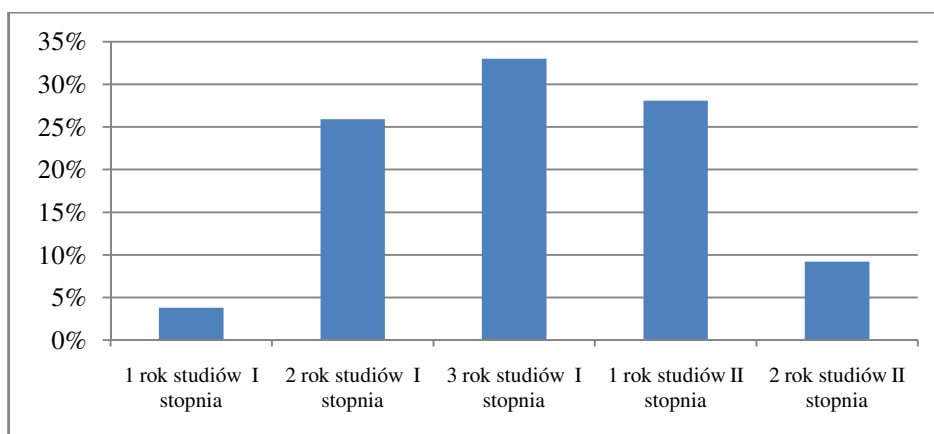
Do badań zastosowano metodę badawczą w postaci sondażu diagnostycznego, technikę badawczą w postaci ankiety, zaś narzędziem badawczym był kwestionariusz ankiety.

Metodą doboru respondentów do próby badanej była metoda kuli śnieżnej. Badanie zostało przeprowadzone w okresie 12.01-03.02.2015 roku. Kwestionariusz ankiety został opublikowany na stronie internetowej, zaś link z dostępem do niego opublikowano w serwisie społecznościowym Facebook oraz rozpowszechniano drogą mailową.

3. Wyniki badań

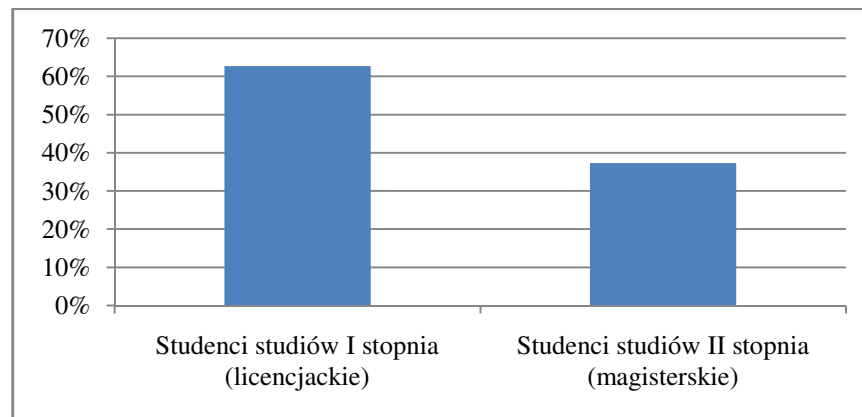
W badaniu wzięło udział 185 studentów: 80% kobiet i 20% mężczyzn. W kategorii *rok studiów*, najliczniejszą grupę stanowili studenci 3 roku I stopnia (33%).

Wykres 1. Rok studiów

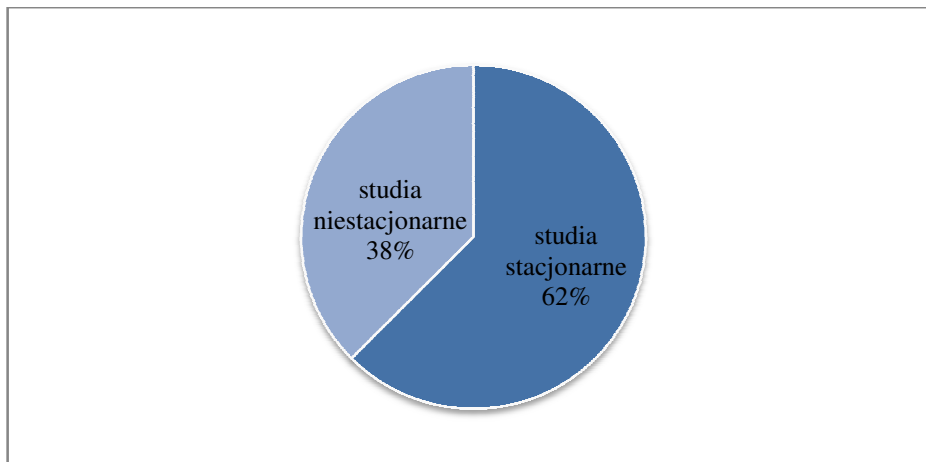
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

W celu uzyskania większej czytelności wyników badań, dokonano rekodowania danych w pytaniu *rok studiów* i utworzono dwie kategorie: studenci studiów I stopnia (licencjackich) oraz studenci II stopnia (magisterskich). W efekcie, 63% badanych stanowili studenci studiów I stopnia (licencjackich), pozostałe 37% ankietowanych stanowili studenci II stopnia (magisterskich).

Wykres 2. Poziom studiów

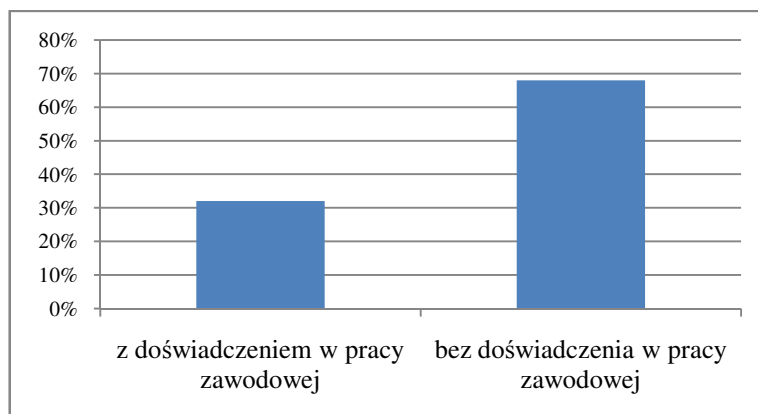
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

W kategorii *tryb studiów*, 62% ankietowanych to studenci studiów stacjonarnych, z kolei 38% to studenci studiów niestacjonarnych.

Wykres 3. Studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Warto odnotować, że 32% wszystkich ankietowanych zaznaczyło, że posiada *doświadczenie w pracy zawodowej*, co oznacza, że osoby te pracowały i/lub nadal pracują.

Wykres 4. Studenci z doświadczeniem i bez doświadczenia w pracy zawodowej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

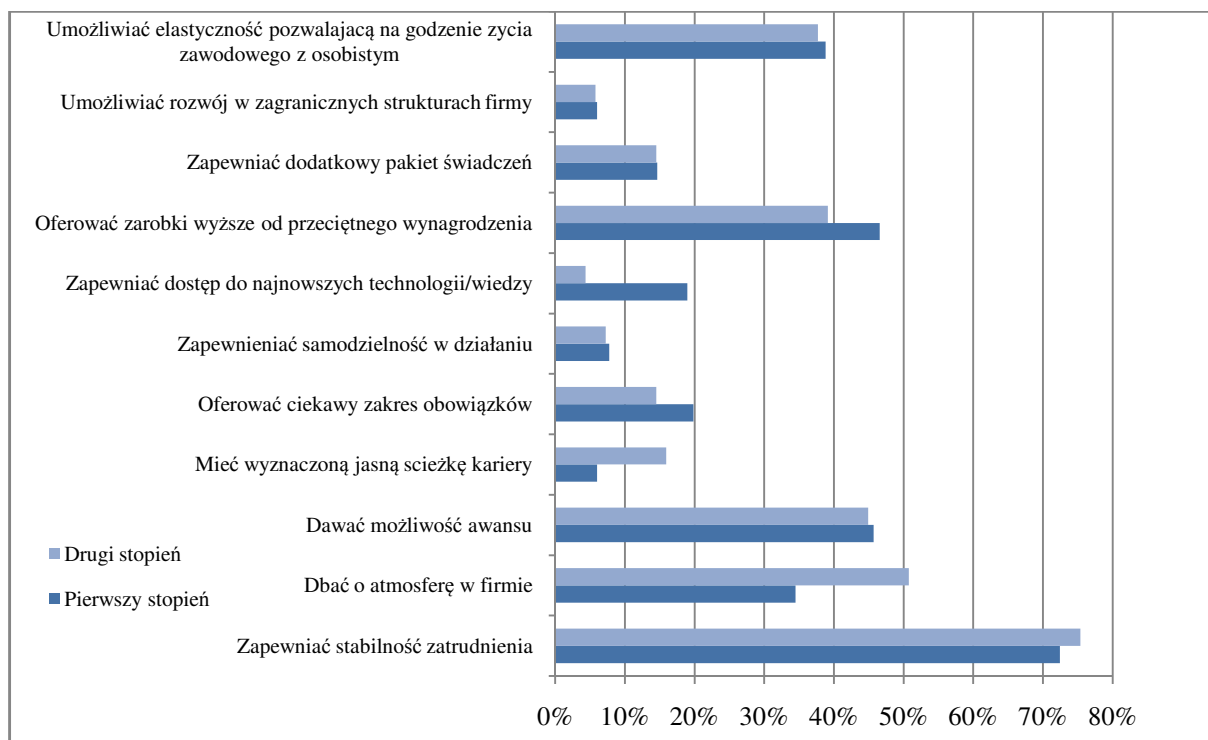
W grupie studentów z *doświadczeniem w pracy zawodowej*, 52,5% stanowili studenci studiów stacjonarnych, z kolei wśród studentów studiów niestacjonarnych odsetek ten wyniósł 47,5%. Z kolei przyjmując za kryterium *stopień studiów*, 49,2% stanowili studenci I stopnia, natomiast studentów II stopnia było 50,5%¹.

Ze względu na duże zróżnicowane liczebności w poszczególnych grupach, przy prezentacji części wyników analiz statystycznych, dokonano połączenia grup studentów wybranych kierunków. Stworzono grupę (która okazała się najliczniejsza) studentów Uniwersytetu Jana Kochanowskiego kierunków Ekonomia, Logistyka i Zarządzanie – 82%. Pozostałą grupę (określaną dalej jako *studenci pozostałych kierunków*) stanowili studenci kierunków humanistycznych, inżynierskich oraz pielęgniarstwa/fizjoterapii studiujący w Uniwersytecie Jana Kochanowskiego, Politechnice Świętokrzyskiej czy Wyższej Szkole Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych - 18%.

Przechodząc do zawartych w kwestionariuszu ankiety pytań, pierwsze dotyczyło oczekiwań (studentów) względem dobrego pracodawcy. Zmienną niezależną był *stopień studiów*. Oczekiwania badanych studentów względem dobrego pracodawcy dotyczyły przede wszystkim: *zapewnienia stabilności zatrudnienia* (pierwszy stopień 72,4% vs. drugi stopień 75,4%), *stwarzania możliwości awansu* (obie grupy ok. 45%) oraz *elastyczności pozwalającej na godzenie życia zawodowego z osobistym* (obie grupy ok. 38%).

Pewnie różnice w oczekiwaniach pomiędzy studentami I i II stopnia dotyczyły kwestii, które można określić mianem płacowych i pozapłacowych. I tak, studenci I stopnia mają wyższe oczekiwania (w porównaniu do studentów II stopnia) w kategorii *oferowanych przez pracodawcę zarobków, które byłyby wyższe od przeciętnego wynagrodzenia* (46,6% vs. 39,1%). Z kolei dla studentów II stopnia ważniejsze okazało się *dbanie przez pracodawcę o atmosferę w firmie* (50,7% vs. 34,5%).

Wykres 5. Oczekiwania studentów wobec *dobrego pracodawcy* (dobry pracodawca powinien...)

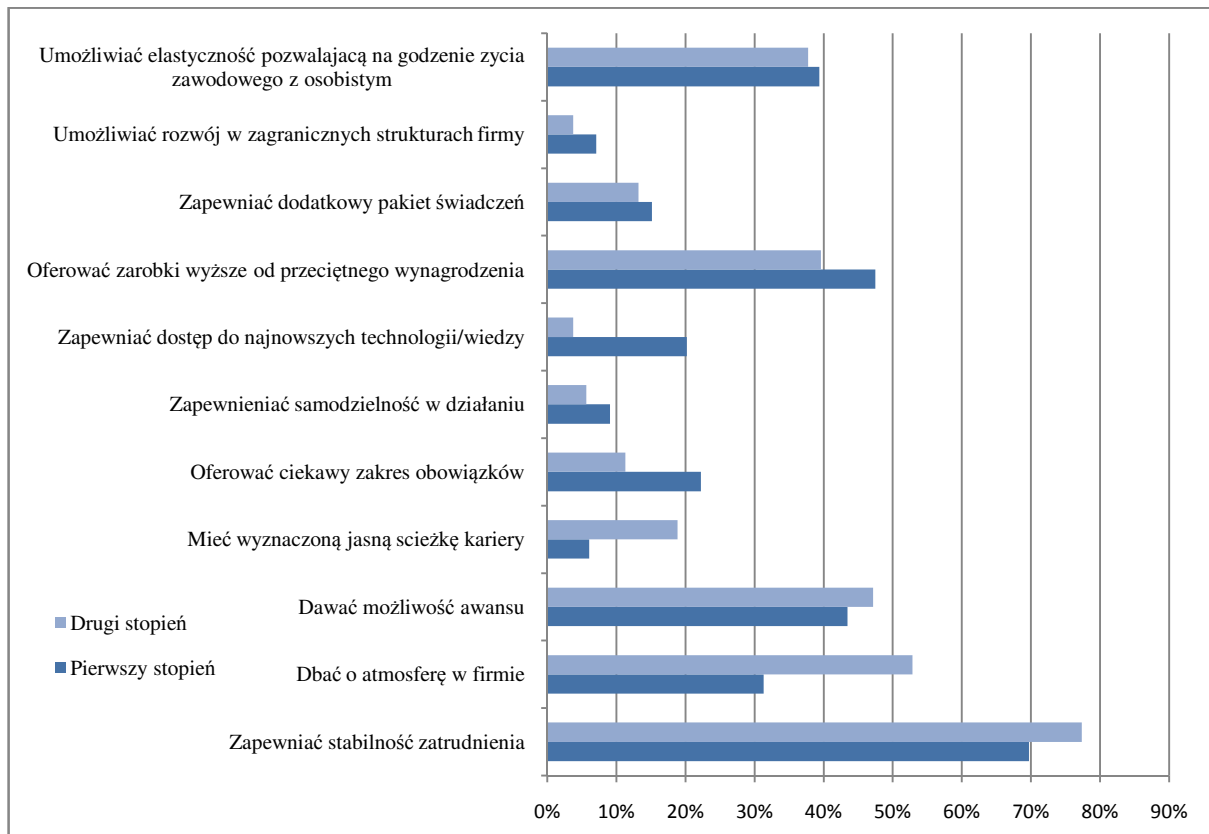

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

¹ Brakujące 0,3% dotyczy osób, które nie zaznaczyły żadnej odpowiedzi w kategorii stopień studiów.

Odpowiedzi studentów Ekonomii, Logistyki i Zarządzania były w zasadzie zbliżone do odpowiedzi wszystkich respondentów. Również i tu zauważono, że oczekiwania studentów I stopnia były bardziej materialne (finansowe), z kolei, aspekt stabilności zatrudnienia czy dbania o atmosferę w firmie ważniejszy okazał się dla studentów II stopnia.

Wykres 7. Oczekiwania studentów kierunku Ekonomia, Logistyka i Zarządzanie wobec *dobrego* pracodawcy (dobry pracodawca powinien...)

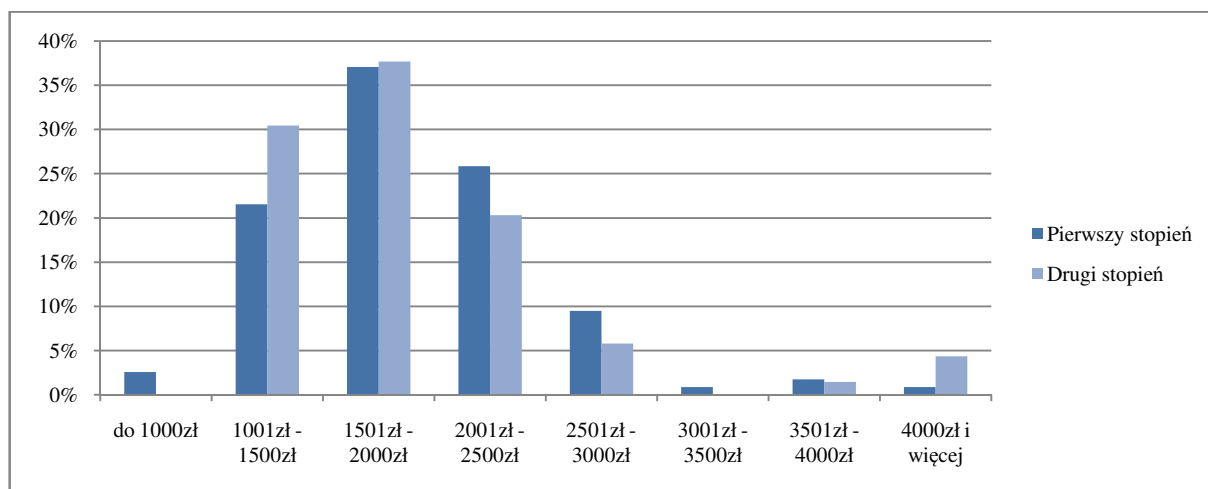

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Następne pytanie dotyczyło oczekiwań finansowych (wynagrodzenie netto) względem pierwszego pracodawcy. Najwięcej studentów, zarówno I jak i II stopnia (I stopnia 37,1% vs. II stopnia 37,7%) zaznaczyło, że podjęłoby pierwszą pracę za płacę netto w wysokości 1501zł-2000zł. Przy płacy netto 1001zł-1500zł, większy odsetek studentów II stopnia (30,4%) zaakceptowałoby taką płacę, w porównaniu do studentów I stopnia (21,6%). Z kolei wyższe oczekiwania studentów I stopnia w porównaniu do oczekiwań studentów II stopnia można było zaobserwować w przypadku wynagrodzenia powyżej 2001 zł.

Do analizy statystycznej zależności między zmienną *stopnień studiów* a zmienną *oczekiwania finansowe względem pierwszego pracodawcy* zastosowano test chi-kwadrat z poprawką Fishera. Wynik tego testu osiągnął wartość $\chi^2 = 3,035$ przy empirycznym poziomie istotności $p > 0,05$. Można stwierdzić, że nie zachodzi zależność stochastyczna między zmiennymi.

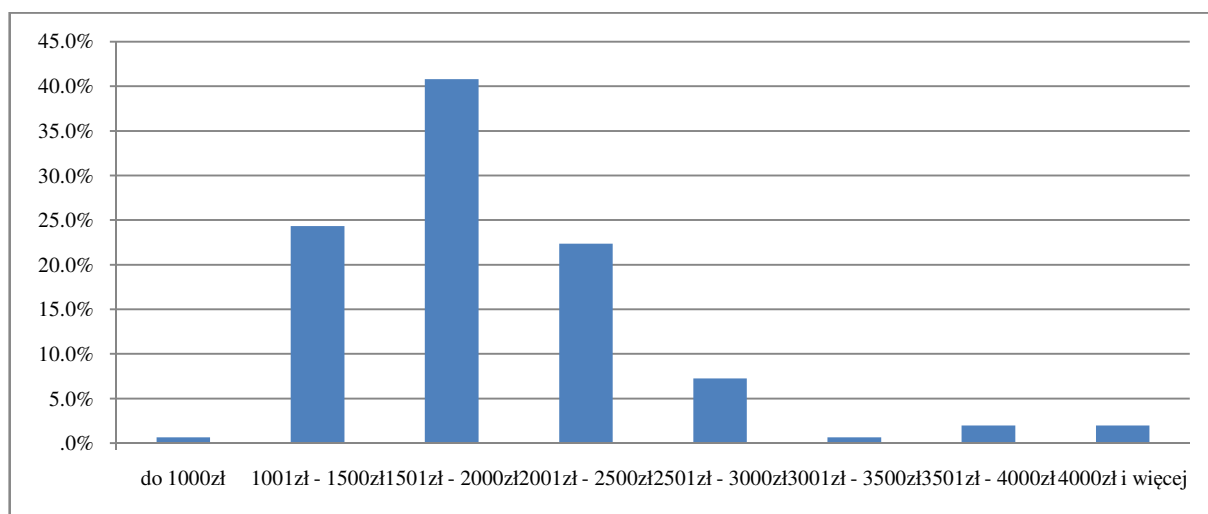
Wykres 8. Oczekiwania finansowe (wynagrodzenie netto) badanych studentów wobec ich pierwszego pracodawcy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Oczekiwania finansowe studentów Ekonomii, Logistyki i Zarządzania były zbliżone do oczekiwań wszystkich badanych studentów. Również i tu największy odsetek studentów (40,8%) zaakceptowałby płacę netto w wysokości 1501zł-2000zł. Z kolei 24,3% zgodziłoby się na płacę w wysokości 1001zł-1500zł. Oczekiwania płacowe w wysokości 2001zł-2500zł miało 22,4%, natomiast w wysokości 2501zł-3000zł – 7,2%.

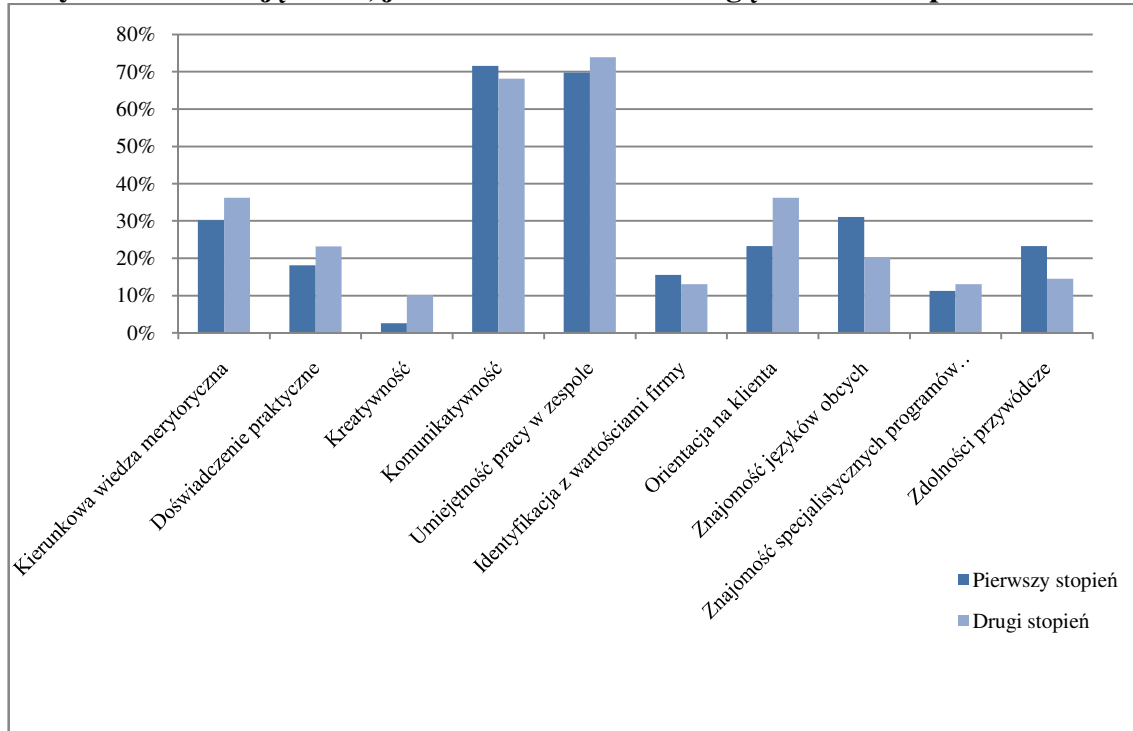
Wykres 9. Oczekiwania finansowe (wynagrodzenie netto) studentów kierunku Ekonomia, Logistyka i Zarządzanie wobec ich pierwszego pracodawcy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Następne pytanie dotyczyło umiejętności, jakie badani studenci mogą zaoferować pracodawcom. Studenci mogą zaoferować przede wszystkim tzw. umiejętności miękkie: *praca w zespole* (I stopień 69,8% vs. II stopień 73,9%) oraz *komunikatywność* (I stopień 71,6% vs. II stopień 68,1%). Największe różnice w umiejętnościach deklarowanych przez studentów I i II stopnia zaobserwowano w kategorii *orientacja na klienta*. Umiejętność taką zaznaczyło 36,2% studentów II stopnia i 23,3% studentów I stopnia. Zaskakującym jest fakt, że w najmniejszym stopniu badani studenci mogą zaoferować kreatywność (I stopień 2,6% vs. II stopień 10,1%).

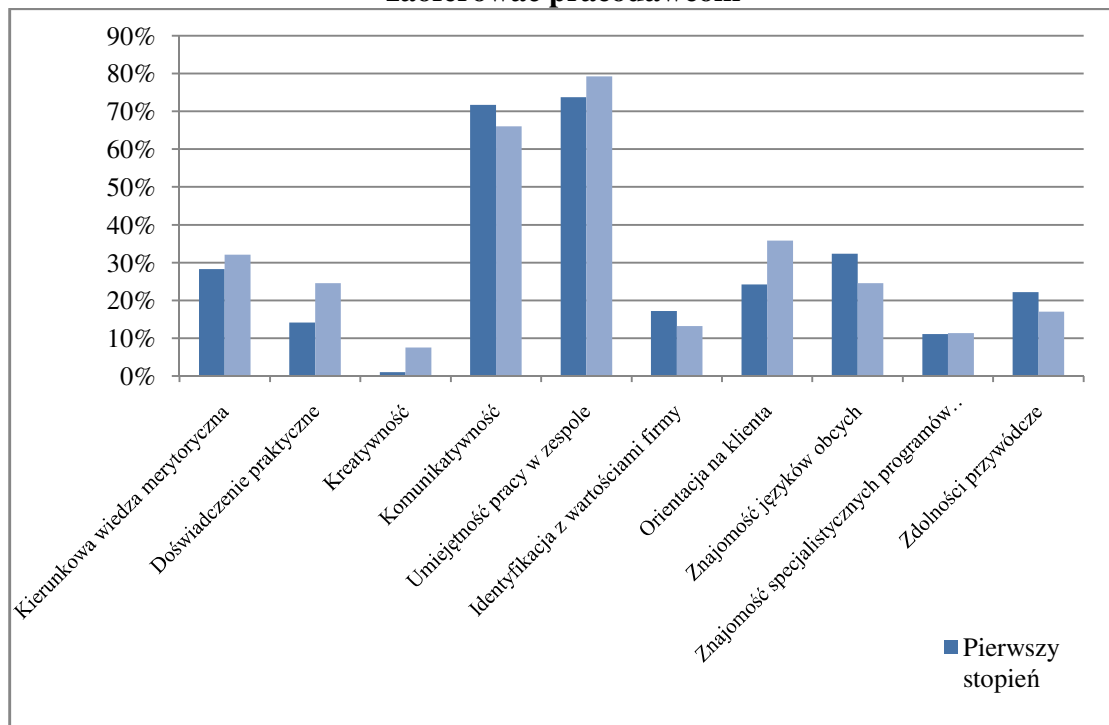
Wykres 10. Umiejętności, jakie badani studenci mogą zaoferować pracodawcom

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Studenci Ekonomii, Logistyki i Zarządzania mogą zaoferować pracodawcom przede wszystkim *umiejętność pracy w zespole* (I stopień 73,7% vs. II stopień 79,2%) oraz *komunikatywność* (I stopień 66% vs. II stopień 71,7%). Również i tu najniższy odsetek badanych zadeklarował *kreatywność* w ofercie dla pracodawców (I stopień 1% vs. II stopień 7,5%).

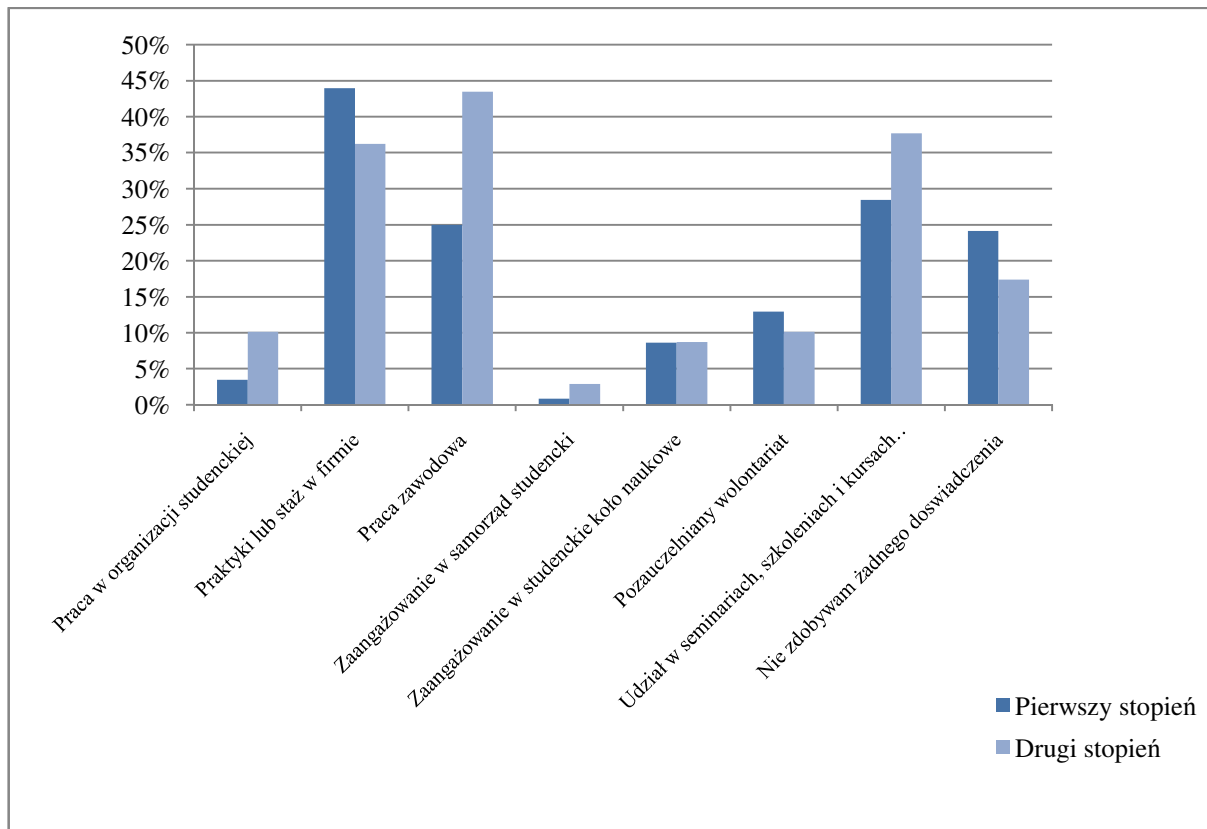
Wykres 11. Umiejętności, jakie studenci kierunku Ekonomia, Logistyka i Zarządzanie mogą zaoferować pracodawcom

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Przechodząc do doświadczenia, jakie studenci zdobywają podczas trwania studiów studenci na uwagę zasługują *praktyki lub staż w firmie* (I stopień 44% vs. II stopień 36,2%) oraz *udział w seminariach, szkoleniach i kursach doszkalających* (I stopień 28,4% vs. II stopień 37,7%). Największe różnice w odpowiedziach studentów I i II stopnia wystąpiły w kategorii *praca zawodowa* (I stopień 25% vs. II stopień 43,5%).

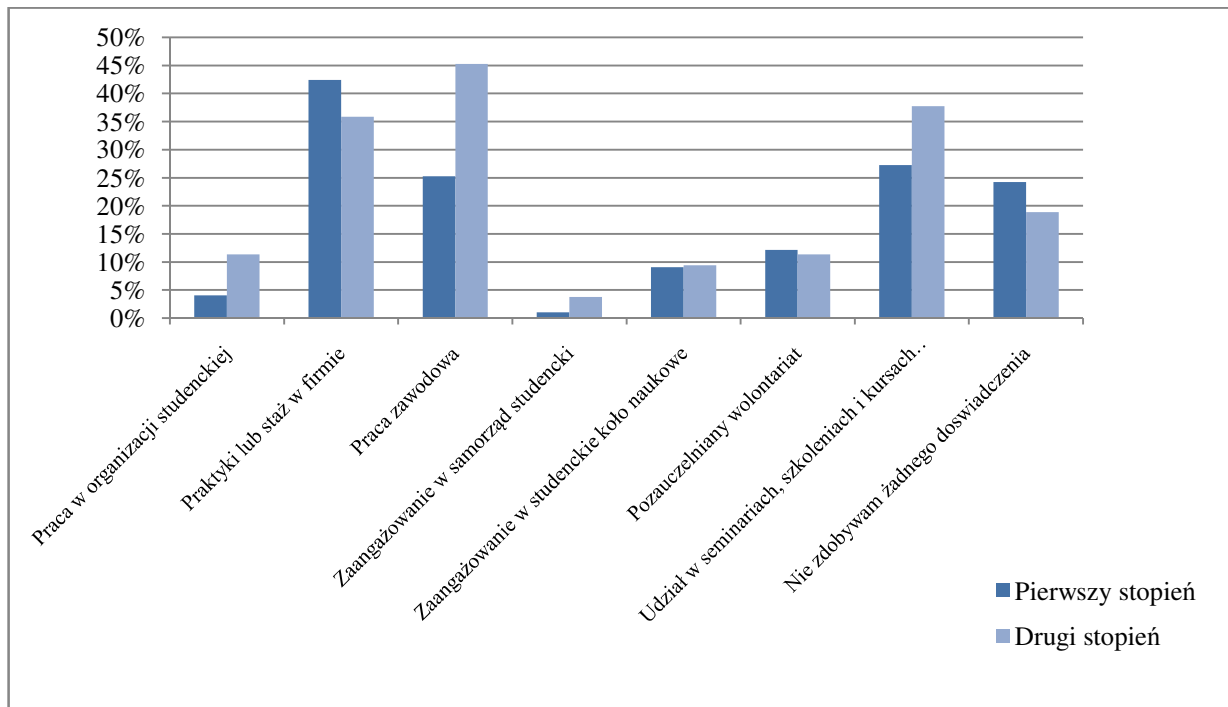
Wykres 12. Doświadczenie pozyskiwane przez studentów w trakcie studiowania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Odpowiedzi studentów Ekonomii, Logistyki i Zarządzania zasadniczo się nie różniły od odpowiedzi wszystkich respondentów. Prawie co dziesiąty student Ekonomii, Logistyki i Zarządzania wskazał na zaangażowanie w studenckie koła naukowe. Niepokojący jest jednak odsetek osób, które zaznaczyło, że nie zdobywa żadnego doświadczenia. Oznacza to bowiem, że prawie co czwarty student studiów I stopnia (24,2%) oraz prawie co piąty student studiów II stopnia (18,9%) uważa, że nie posiada żadnego doświadczenia.

Wykres 13. Doświadczenie pozyskiwane przez studentów kierunku Ekonomia, Logistyka i Zarządzanie w trakcie studiowania

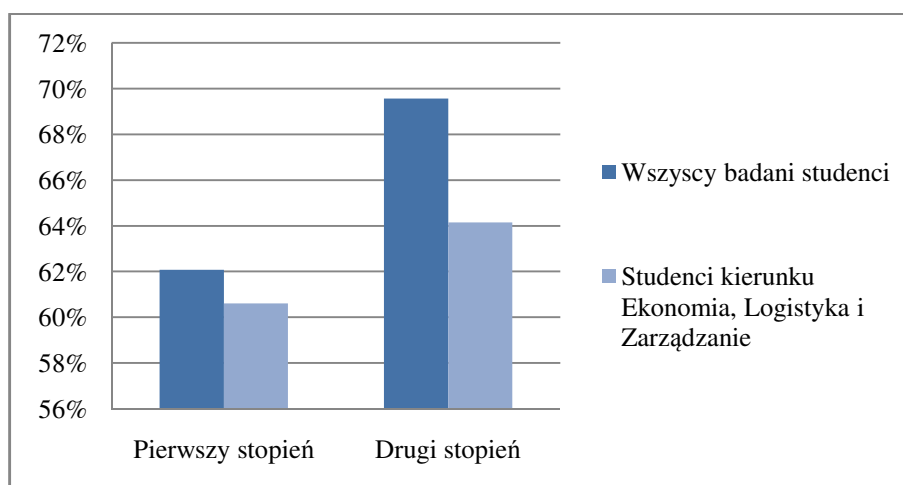

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Następne pytanie brzmiało, czy student planuje po zakończeniu studiów aplikować o pracę w Kielcach. Zdecydowana większość badanych odpowiedziała na to pytanie twierdząco. Na szczególną uwagę zasługują studenci II stopnia, którzy w najbliższych latach ukończą studia. 69,6% studentów II stopnia zamierza aplikować o pracę w Kielcach. W grupie studentów Ekonomii, Logistyki oraz Zarządzania odsetek ten wyniósł 64,2%.

Do analizy statystycznej zależności między zmienną *stopień studiów* a zmienną *kierunek studiów* (po rekodowaniu) zastosowano test chi-kwadrat. Wynik tego testu osiągnął wartość $\chi^2 = 2,150$ przy empirycznym poziomie istotności $p > 0,05$. Można stwierdzić, że nie zachodzi zależność stochastyczna między zmiennymi.

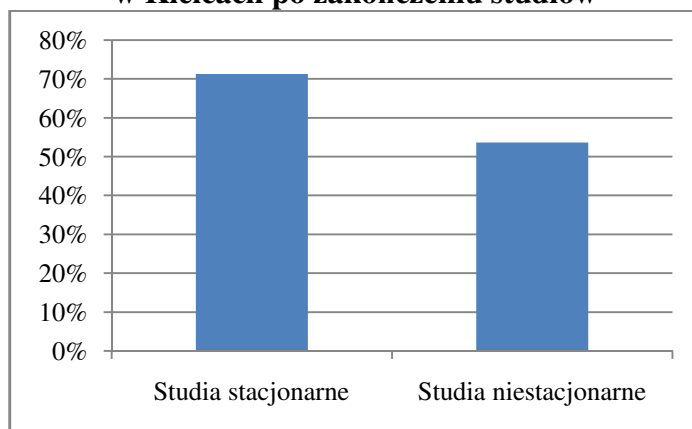
Wykres 14. Odsetek studentów deklarujących aplikowanie o pracę w Kielcach po zakończeniu studiów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Biorąc pod uwagę kryterium *tryb studiów*, 70,3% studentów studiów stacjonarnych zadeklarowało zamiar aplikowania o pracę po zakończeniu studiów. Z kolei spośród studentów studiów niestacjonarnych odsetek ten wyniósł 53,6%. Można zatem sądzić, że uczelnie kieleckie kształcą w głównej mierze osoby związane (np. miejscem zamieszkania) z regionem świętokrzyskim, a także, że w Kielcach łatwiej znaleźć pracę niż w innych miejscowościach województwa świętokrzyskiego.

Wykres 15. Studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych deklarujący aplikowanie o pracę w Kielcach po zakończeniu studiów

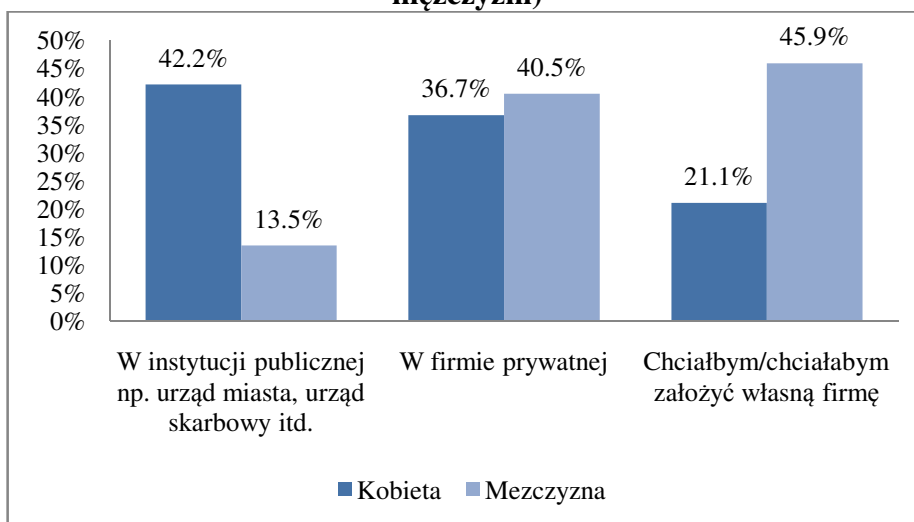

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Następne pytanie dotyczyło instytucji, w której studenci po zakończeniu studiów chcieliby pracować. Biorąc pod uwagę zmienną *pleć* można zauważyć, że większość kobiet (42,2%) w porównaniu do mężczyzn (13,5%) chciałaby pracować w instytucji publicznej np. urzędzie skarbowym, czy urzędzie miasta. Proporcja uległa odwróceniu w kategorii *chęć założenia własnej firmy*. 45,9% mężczyzn zadeklarowało taką chęć w porównaniu do 21,1% kobiet. Podobny odsetek kobiet i mężczyzn chciałby pracować w firmie prywatnej (kobiety 36,7% vs. mężczyźni 40,5%).

Wynik przeprowadzonego testu niezależności Chi2 osiągnął wartość $\chi^2 = 13,785$ przy liczbie stopni swobody - $df = 2$ oraz empirycznym poziomie istotności $p < 0,001$. Świadczy to, iż możemy twierdzić, że zachodzi zależność stochastyczna między zmienną *pleć* a zmienną *instytucja, w której chciałby pracować student po ukończeniu studiów*. Współczynnik V-Cramera osiągnął poziom 0,274, co świadczy o słabej sile związku.

Wykres 16. Instytucja, w której chciałby pracować student po ukończeniu studiów (kobiety vs. mężczyźni)

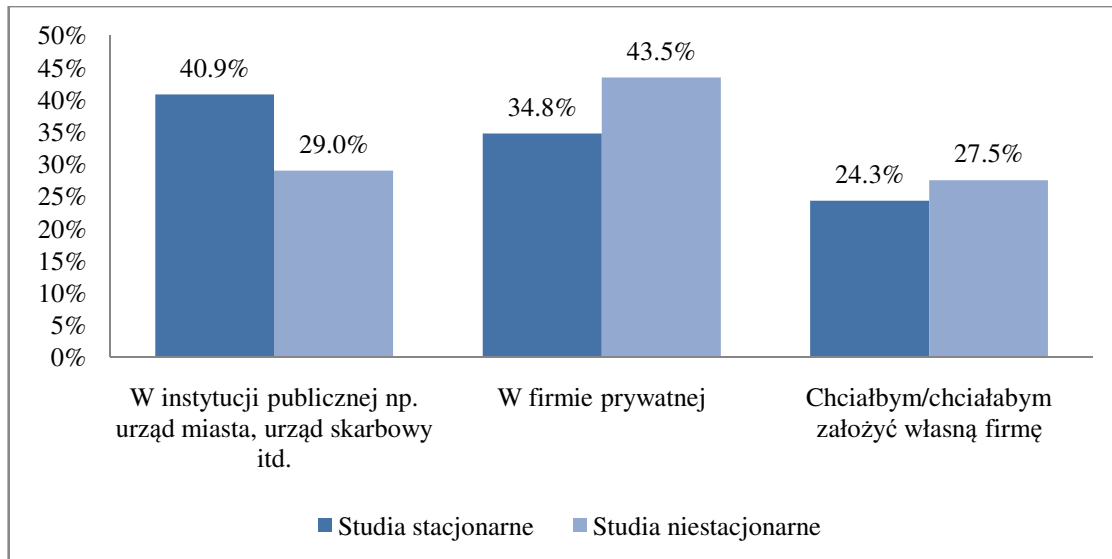

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Biorąc pod uwagę *tryb studiów* (studia stacjonarne i studia niestacjonarne) różnice nie były tak znaczące, jak w przypadku kobiet i mężczyzn. Studenci studiów niestacjonarnych wykazują większe zainteresowanie podmiotami sektora prywatnego (praca w firmie prywatnej lub założenie własnej firmy) niż publicznego.

Wynik przeprowadzonego testu niezależności Chi2 osiągnął wartość $Chi2 = 2,701$ przy liczbie stopni swobody - $df = 2$ oraz empirycznym poziomie istotności $p > 0,05$. Świadczy to, iż możemy twierdzić, że nie zachodzi zależność stochastyczna między zmienną *tryb studiów* a zmienną *instytucja, w której chciałby pracować student po ukończeniu studiów*.

Wykres 17. Instytucja, w której chciałby pracować student po ukończeniu studiów (studenci studiów stacjonarnych vs. studiów niestacjonarnych)

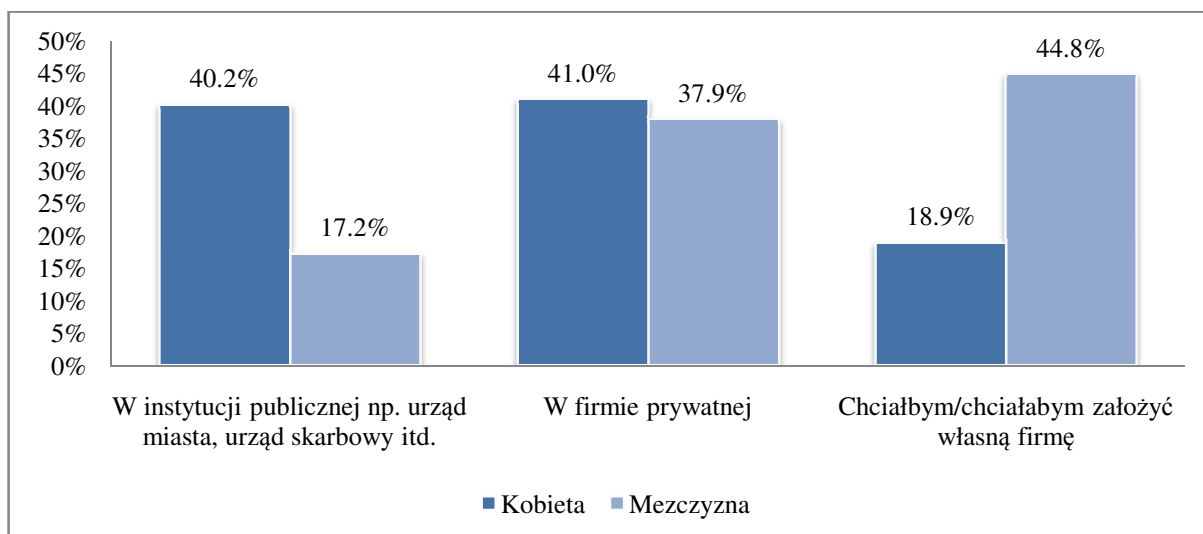

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

U studentów kierunku Ekonomia, Logistyka i Zarządzanie również wystąpiły różnice w odpowiedziach kobiet i mężczyzn. Kobiety preferują instytucje publiczne (kobiety 40,2% vs. mężczyźni 17,2%) z kolei większość mężczyzn chciałoby założyć własną firmę (mężczyźni 44,8% vs. kobiety 18,9%). Nie wystąpiły natomiast znaczące różnice pomiędzy kobietami i mężczyznami deklarującymi chęć pracy w firmie prywatnej (kobiety 41% vs. mężczyźni 37,9%).

Wynik przeprowadzonego testu niezależności Chi2 osiągnął wartość $Chi2 = 10,128$ przy liczbie stopni swobody - $df = 2$ oraz empirycznym poziomie istotności $p < 0,01$. Świadczy to, iż możemy twierdzić, że zachodzi zależność stochastyczna między zmienną *pleć* a zmienną *instytucja, w której chciałby pracować student po ukończeniu studiów*. Współczynnik V-Cramera osiągnął poziom 0,259, co świadczy o słabej sile związku.

Wykres 18. Instytucja, w której chciałby pracować student kierunku Ekonomia, Logistyka i Zarządzanie po ukończeniu studiów (kobiety vs. mężczyźni)

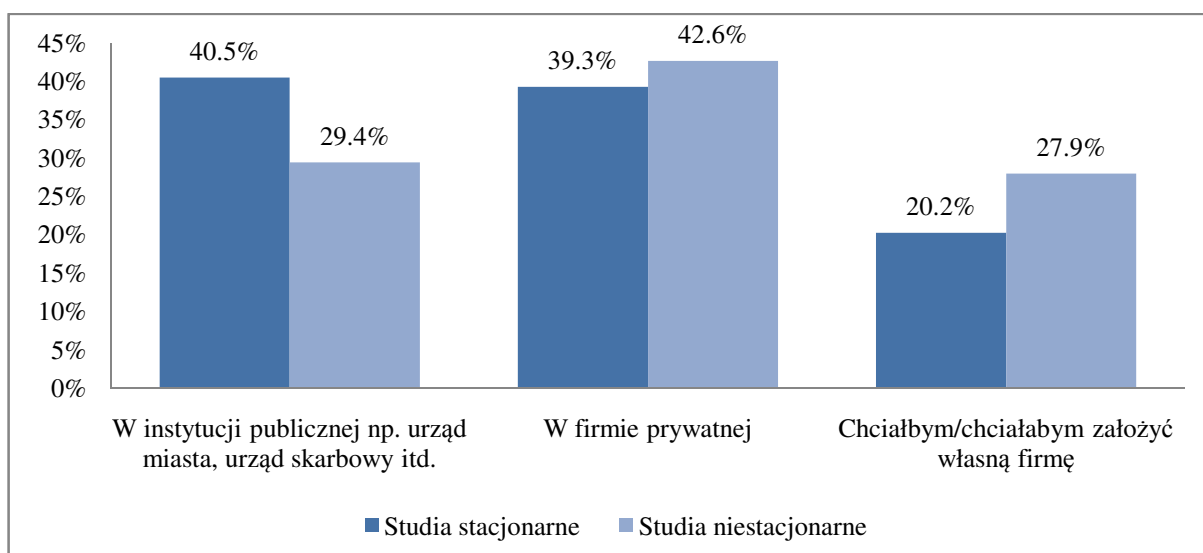

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Biorąc pod uwagę zmienną *tryb studiów* odpowiedzi studentów kierunku Ekonomia, Logistyka i Zarządzanie były zbliżone do odpowiedzi wszystkich respondentów.

Wynik przeprowadzonego testu niezależności Chi2 osiągnął wartość $Chi2 = 2,341$ przy liczbie stopni swobody - $df = 2$ oraz empirycznym poziomie istotności $p > 0,05$. Można twierdzić, że nie zachodzi zależność stochastyczna między zmienną *tryb studiów* a zmienną *instytucja, w której chciałby pracować student po ukończeniu studiów* w grupie studentów kierunku Ekonomia, Logistyka i Zarządzanie.

Wykres 19. Instytucja, w której chciałby pracować student kierunku Ekonomia, Logistyka i Zarządzanie po ukończeniu studiów (studenci studiów stacjonarnych vs. studenci studiów niestacjonarnych)

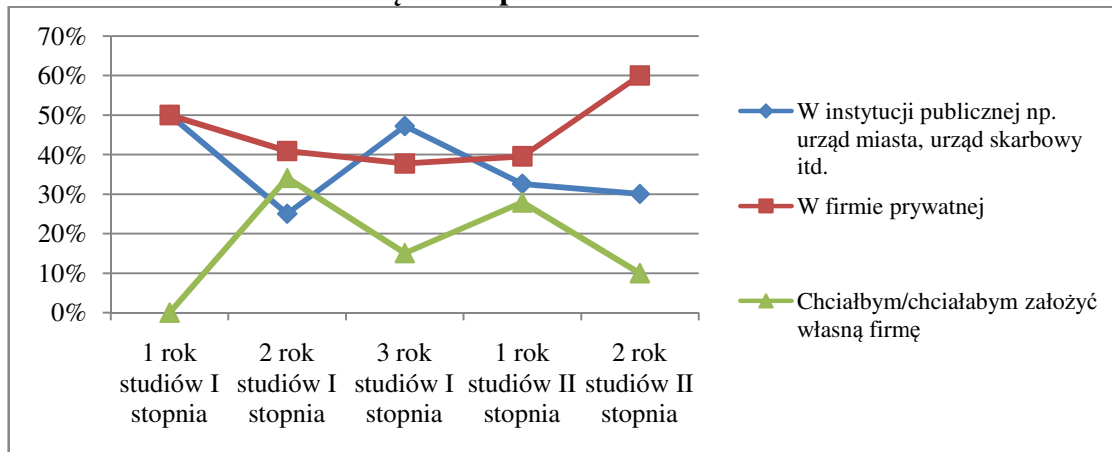

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Szczegółowa analiza danych dotyczących instytucji, w której chciałby pracować student kierunku Ekonomia, Logistyka i Zarządzanie, wg. podziału na *lata studiów* prowadzi do interesujących wniosków. Największe zainteresowanie instytucją publiczną wykazali studenci I roku I stopnia (50%)

oraz studenci 3 roku I stopnia (47,2%). Największą chęć pracy w firmie prywatnej wykazali studenci 2 roku II stopnia (60%). Martwić może natomiast niskie zainteresowanie studentów założeniem własnej firmy. Najwyższy odsetek studentów deklarujących chęć założenia własnej firmy dotyczył studentów 2 roku studiów I stopnia (34,1%). Jeżeli chodzi o studentów 2 roku II stopnia (czyli osoby, które niedługo skończą studia) tylko 10% zadeklarowało taki zamiar.

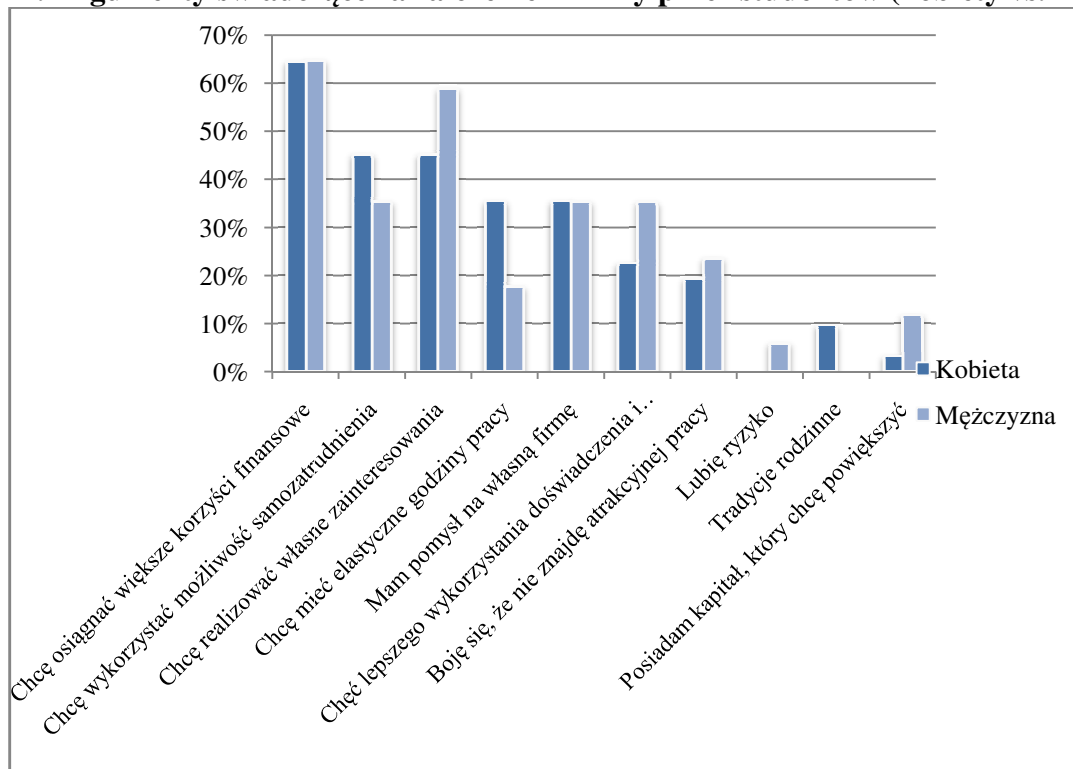
Wykres 20. Instytucja, w której chciałby pracować student kierunku Ekonomia, Logistyka i Zarządzanie po ukończeniu studiów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Studentom, którzy zadeklarowali chęć założenia własnej firmy zadano uszczegóławiające pytanie dotyczące powodów takiego wyboru. Zarówno kobiety jak i mężczyźni wskazali przede wszystkim na *chęć osiągnięcia większych korzyści finansowych* (64,5%). Istotną okazała się również *chęć realizowania własnych zainteresowań*, choć bardziej aktywni w tym względzie okazali się mężczyźni od kobiet (58,5% vs. 45,2%).

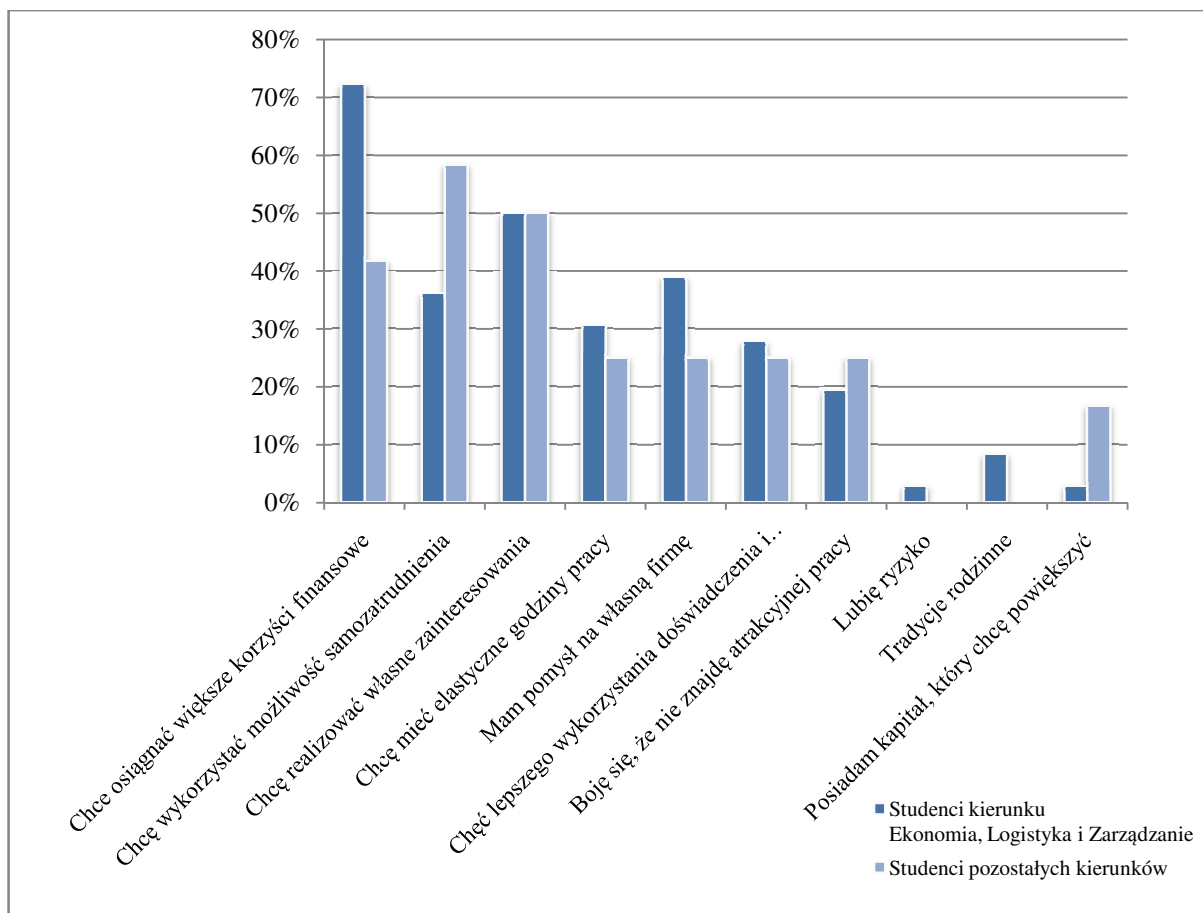
Wykres 21. Argumenty świadczące za założeniem firmy przez studentów (kobiety vs. mężczyźni)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Analizując odpowiedzi studentów kierunku Ekonomia, Logistyka i Zarządzanie w zestawieniu z odpowiedziami studentów pozostałych kierunków zaobserwowano różnice w kategorii *chęć osiągnięcia większych korzyści finansowych*. Dla studentów Ekonomii, Logistyki i Zarządzania korzyści finansowe okazały się szczególnie istotne czego nie odnotowano u studentów pozostałych kierunków (72,2% vs. 41,7%). Odwrotna relacja miała miejsce w kategorii *chęć wykorzystania możliwości samozatrudnienia* (studenci pozostałych kierunków 58,3% vs. studenci kierunku Ekonomia, Logistyka i Zarządzanie 36,1%).

Wykres 22. Argumenty przemawiające ze założeniem firmy przez studentów (Studenci kierunku Ekonomia, Logistyka i Zarządzanie vs. studenci pozostałych kierunków)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

4. Podsumowanie

Wyniki badań przeprowadzonych wśród studentów uczelni kieleckich pozwalają na wyciągnięcie interesujących wniosków. Wnioski te zostaną zaprezentowane w postaci odpowiedzi na postawione problemy badawcze oraz hipotezy badawcze.

[P1] Jakie oczekiwania zawodowe mają studenci uczelni kieleckich względem potencjalnych pracodawców? Oczekiwania badanych studentów względem *dobrego pracodawcy* dotyczyły przede wszystkim: zapewnienia stabilności zatrudnienia (pierwszy stopień 72,4% vs. drugi stopień 75,4%). Pewnie różnice w *oczekiwaniach* pomiędzy studentami I i II stopnia dotyczyły kwestii, które można określić mianem płacowych i pozapłacowych. I tak, studenci I stopnia mają wyższe oczekiwania związane z płacą, z kolei dla studentów II stopnia ważniejsza jest atmosfera w firmie.

[P2] Jakie umiejętności praktyczne mogą zaoferować studenci uczelni kieleckich potencjalnym

pracodawcom? Studenci mogą zaoferować pracodawcom przede wszystkim tzw. umiejętności miękkie: praca w zespole (I stopień 69,8% vs. II stopień 73,9%) oraz komunikatywność (I stopień 71,6% vs. II stopień 68,1%).

[P3] Czy studenci uczelni kieleckich planują po studiach szukać pracy w Kielcach? Na uwagę zasługują studenci II stopnia, którzy w najbliższych latach ukończą studia. 69,6% studentów II stopnia zamierza aplikować o pracę w Kielcach. W grupie studentów Ekonomii, Logistyki oraz Zarządzania odsetek ten wyniósł 64,2%. Biorąc pod uwagę kryterium *tryb studiów*, 70,3% studentów studiów stacjonarnych zadeklarowało zamiar aplikowania o pracę po zakończeniu studiów.

[P4] W jakich podmiotach (w instytucjach publicznych czy w firmach prywatnych) studenci kieleckich uczelni chcieliby pracować po zakończeniu studiów? Większość kobiet (42,2%) w porównaniu do mężczyzn (13,5%) chciałoby pracować w instytucji publicznej np. urzędzie skarbowym, czy urzędzie miasta. Proporcja uległa odwróceniu w kategorii założenia własnej firmy. 45,9% mężczyzn zadeklarowało taką chęć w porównaniu do 21,1% kobiet.

[H1] Najbardziej cenionymi umiejętnościami praktycznymi jakie mogą zaoferować studenci uczelni kieleckich potencjalnym pracodawcom są umiejętności z grupy MIĘKKIE czyli: komunikatywność, umiejętność pracy w zespole itd. Hipoteza H1 została potwierdzona.

Studenci mogą zaoferować przede wszystkim: *praca w zespole* (I stopień 69,8% vs. II stopień 73,9%) oraz *komunikatywność* (I stopień 71,6% vs. II stopień 68,1%).

[H2] Studenci uczelni kieleckich za najbardziej cenione oczekiwania zawodowe względem potencjalnych pracodawców uznają oczekiwania z grupy INNOWACYJNOŚĆ, tj.: oferować ciekawy zakres obowiązków, zapewniać dostęp do najnowszych technologii. Hipoteza H2 została sfalsyfikowana. Oczekiwania studentów I stopnia dotyczą przede wszystkim wyższych od przeciętnych zarobków. Z kolei oczekiwania studentów II stopnia skierowane są ku atmosferze w pracy.

Zwracając uwagę na studentów kierunku Ekonomia, Logistyka i Zarządzanie szczególnego znaczenia nabiera fakt, że tylko 10% studentów 2 roku studiów II stopnia zadeklarowało chęć założenia własnej firmy. Należałoby zatem poczynić starania polegające na wspieraniu „świeżych” absolwentów w zakładaniu przez nich własnych firm. To przede wszystkim te osoby ze świeżymi pomysłami i energią powinny mieć udział w rozwoju województwa świętokrzyskiego.